



Omberegning af hjælp efter bistandsloven i anledning af restskat

Henstillet til et amtsankenævn at undergive en sag om omberegning af modtaget hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1, i anledning af restskat, opstået som følge af manglende indbetaling af B-skat af stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte, en fornyet overvejelse.

FOB nr. 87.181

(J. nr. 1986-315-053)

A klagede over en afgørelse fra Amtsankenævnet for Nordjyllands Amt. Ved afgørelsen tiltrådte amtsankenævnet et afslag fra Socialforvaltningen i Pandrup Kommune på at omberegne modtaget hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A i uddannelsesåret 1982/83 modtog hjælp fra Pandrup Kommune i henhold til bistandslovens § 42, stk. 1, til basisåret på AUC. I juli 1983 fik hun bevilget hjælp til at gennemføre en socialrådgiveruddannelse. Hun modtog tillige stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte under uddannelserne, og hun betalte i 1982 og 1983 ikke B-skat heraf. Ved udmålingen af § 42-hjælpen blev der foretaget fuldt fradrag for uddannelsesstøtten.

I oktober 1984 rettede A henvendelse til Socialforvaltningen i Pandrup Kommune, idet hun i forbindelse med slutopgørelserne for indkomstårene 1982 og 1983 havde fået en restskat på henholdsvis 1.946 kr. og 4.595 kr. A anmodede om at få omberegnet den i 1982 og 1983 modtagne hjælp, således at skatten blev taget i betragtning. A var på dette tidspunkt fraflyttet kommunen og havde frasagt sig § 42-hjælpen.

Socialforvaltningen afslog at omberegne § 42-hjælpen, da »der ikke er lovhjemmel herfor«. Forvaltningen henviste A til at søge restskatten eftergivet.

A klagede til Amtsankenævnet for Nordjyllands Amt over socialforvaltningens afgørelse. Hun oplyste, at hun fra skattemyndighederne havde fået afslag på en ansøgning om eftergivelse af restskatten.

I en udtalelse til amtsankenævnet anførte socialforvaltningen:

» ...

Uddannelseshjælpen blev beregnet ud fra underholdsbeløbet og faste udgifter med fuldt fradrag af SU. Dette bevirkede, at (A) fik en restskat for 1982 og 1983 på ialt kr. 6.500.

(A) flyttede 2/1 1984 til Aalborg Kommune.

I oktober måned 1984 anmodede (A) om hjælp til betaling af restskatten eller om, at § 42-hjælpen blev omberegnet, således at man ved udmåling af hjælpen foretog fradrag fra SU ÷ B-skat.

(A) var på det tidspunkt flyttet til Skørping Kommune, hun havde frasagt sig § 42-hjælpen og klarede sig for SU.

Socialforvaltningen meddelte (A), at man ikke fandt, at der var grundlag for at omberegne § 42-hjælpen for 1982 og 83.

...«

Amtsankenævnet vedtog at stadfæste Pandrup Kommunes afgørelse. Nævnet fandt, at udgiften til betaling af restskatten ikke var rimeligt begrundet, jf. bistandslovens § 40, stk. 1, hvorfor der ikke var grundlag for at pålægge Pandrup Kommune at yde hjælp hertil.

Nævnet fandt ikke grundlag for at pålægge Pandrup Kommune at omberegne hjælpen for 1982-83, idet A's daværende behov for hjælp havde været dækket af den udmålte hjælp, jf. bistandslovens § 37, stk. 2. Da A ikke modtog supplerende hjælp i henhold til bistandsloven på det tidspunkt, da skatten blev opkrævet, var der heller ikke mulighed for at fradrage skatten i hendes SU, før stipendiet blev fratrukket i udmålt hjælp.

Nævnet henviste bl.a. til en skrivelse af 19. december 1979 fra Socialministeriet.

A klagede over amtsankenævnets afgørelse til Den Sociale Ankestyrelse, som afviste at behandle sagen, idet den ikke fandtes at være af principiel betydning.

I klagen til ombudsmanden anførte A, at hun, hvis kommunen havde beregnet § 42-hjælpen korrekt (med fradrag af uddannelsesstøtten efter skat) ville have undgået den nu opståede restskat.

Ombudsmanden anmodede om en udtalelse fra Det Sociale Udvalg i Pandrup Kommune, Amtsankenævnet for Nordjyllands Amt og Den Sociale Ankestyrelse. Ombudsmanden bad det sociale udvalg udtale sig om, hvorvidt socialforvaltningens rådgivningspligt efter kapitel 7 i bistandsloven kunne anses for opfyldt, jf. Socialministeriets cirkulære nr. 218 af 20. december 1982, pkt. 57, i slutningen.

I en udtalelse til ombudsmanden anførte socialforvaltningen:

»... Socialforvaltningen har i forbindelse med udbetaling af uddannelseshjælpen *ikke* vejledt (A) om de skattemæssige konsekvenser af kontanthjælpen samtidig med, at der oppebæres S.U.

Der er således heller ikke vejledt om mulighederne for at få ændret den skattemæssige forskudsregistrering, som anført i kontanthjælpscirkulæret af 20/12-1982, pkt. 57.

Da (A) modtog den første restskat blev hun henvist til at søge udsættelse med betaling af restskatten.

I oktober måned 1984 anmodede (A) om omberegning af hjælpen eller dækning af restskatten.

I den forbindelse blev socialforvaltningen opmærksom på, at (A) skulle have været vejledt om at få ændret den skattemæssige forskudsregistrering, således at S.U. ÷ B-skat kunne have været modregnet i hjælpen.

På daværende tidspunkt havde (A) frasagt sig uddannelseshjælpen.

Det er socialforvaltningens opfattelse, at der ikke kan ydes kontanthjælp til dækning af restancer til det offentlige, hvilket amtsankenævnet har tiltrådt ved afgørelse af 8. juli 1985.

Samtidig må det fastslås, at (A's) behov på modtagelsestidspunktet er dækket fuldt ud - jf. regler for udbetaling af kontanthjælp.«

Amtsankenævnet anførte i en udtalelse til ombudsmanden:

»Nævnets afgørelse ... er i overensstemmelse med hidtidig langvarig og fast praksis, i overensstemmelse med Socialministeriets synspunkter som udtrykt i Socialministeriets skrivelser af 19. december 1979 og 1. december 1981.

Denne praksis var i nogen grad påvirket af, at nævnet fandt sin kompetence begrænset i relation til sagsbehandlingsfejl.

Nævnets praksis er bl.a. ved afgørelsen af 29. juni 1983 og 10. november 1983 blevet stadfæstet i Den Sociale Ankestyrelse. Kopi af disse afgørelser vedlægges.

Efter disse afgørelser har det været nævnets faste praksis, at der kun kan ydes hjælp til restskat i de situationer, hvor klager på betalingstidspunktet modtager supplerende kontanthjælp. Skatten trækkes i disse tilfælde fra i indtægten, før indtægten trækkes fra i den udmålte hjælp.

Nævnet har herefter ikke yderligere at tilføje.«

Den Sociale Ankestyrelse udtalte i en skrivelse til ombudsmanden:

»Som bekendt har ankestyrelsen i flere afgørelser fastholdt, at hjælp efter bistandsloven til betaling af restskat ikke kan ydes, ligesom der ikke efterfølgende kan ske omberegning af kontanthjælp.

På denne baggrund har ankestyrelsen ikke fundet, at (A's) sag egnede sig til antagelse til principiel behandling, og har med støtte i skrivelse fra Socialministeriet af 1. december 1981 til Social- og Sundhedsforvaltningen i Ålborg heller ikke fundet, at eventuelt manglende vejledning eller rådgivning til klienten om mulighederne for at få ændret forskudsregistreringen kunne gøre sagen egnet til principiel behandling.«

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»1. Bestemmelsen i bistandslovens § 42, stk. 1, har følgende indhold:

»Når det må anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes tilskud hertil af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning.

...«

Efter ligningslovens § 7 J skal § 42-hjælpen ikke medregnes i den skattepligtige indkomst. Derimod nedsættes personfradraget forholdsmæssigt efter kildeskattelovens § 37 c, stk. 1, ved beskatningen af modtagerens eventuelle øvrige indkomst (fra indkomståret 1987 personskattelovens § 11)

Hvis en person modtager såvel § 42-hjælp som stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte (som er B-skattepligtige), uden at der i forbindelse med § 42-hjælpen foretages ændring af forskudsregistreringen, kan der - som i Deres tilfælde - opstå en restskat.

2. I Socialministeriets cirkulære nr. 218 af 20. december 1982 var det i punkt 57 anført:

» ...

Der kan ikke ydes kontanthjælp til dækning af restskat, der er opstået som følge af nedsættelse af personfradraget i forbindelse med tidligere ydet kontanthjælp, jf. foran under pkt. 25.

Det sociale udvalg bør imidlertid vejlede ansøgeren om de skattemæssige konsekvenser af kontanthjælpen og om mulighederne for at få ændret den skattemæssige forskudsregistrering, således at restskat som følge af kontanthjælpen så vidt muligt undgås.«

Cirkulærets pkt. 25 vedrørte bistandslovens § 40, stk. 1, om hjælp til enkeltudgifter.

En tilsvarende bestemmelse findes nu i vejledning om kontanthjælp efter bistandslovens pkt. 33.

3. Fra Den Sociale Ankestyrelse har jeg modtaget et antal afgørelser for tiden fra 1979 til 1983, der belyser den praksis, der er fulgt i situationer som den foreliggende, det vil sige tilfælde, hvor der er opstået en restskat som følge af, at forskudsregistreringen ikke er blevet ændret, og hvor der ikke af socialforvaltningen er givet den pågældende vejledning om, at forskudsregistreringen burde ændres. Jeg har endvidere modtaget genparter af nogle skrivelser fra 1979 til 1981 fra Socialministeriet, hvor ministeriet har udtalt sig vejledende om spørgsmålet. Den Sociale Ankestyrelse har i den nævnte periode indtaget det standpunkt, at der ikke efter (den dagæl-

dende bestemmelse i) bistandslovens § 40 kan ydes hjælp til betaling af restskat, det vil sige ved dækning af beløbet som »rimeligt begrundede enkeltudgifter« (den nugældende tilsvarende bestemmelse findes i bistandslovens § 46). Jeg forstår, at synspunktet bag denne opfattelse bl.a. har været, at der er mulighed for efter skattelovgivningen (statsskattelovens § 37) at opnå hel eller delvis eftergivelse af restskat, hvis forholdene i ganske særlig grad taler for det.

Med hensyn til muligheden for at foretage omberegning af kontanthjælpen ud fra det synspunkt, at den oprindelige beregning for så vidt har været forkert, har det været ankestyrelsens opfattelse, at der alene kan ske »omberegning« i de tilfælde, hvor den pågældende fortsat modtager kontanthjælp på det tidspunkt, da restskatten forfalder. I tilfælde - som det foreliggende - hvor den pågældende på forfaldstidspunktet ikke længere modtager kontanthjælp, har ankestyrelsen indtaget det standpunkt, at der ikke kan foretages en ny udmåling. Jeg går ud fra, at det bl.a. har været ankestyrelsens synspunkt, at den pågældende i hjælpsperioden har fået dækket sit behov, og at den pågældende ikke længere er i en trangssituation, da den pågældende ikke modtager løbende hjælp efter bistandsloven.

4. Amsankenævnet for Nordjyllands Amts afgørelse i det foreliggende tilfælde er i overensstemmelse med ankestyrelsens praksis i den nævnte periode. Jeg har derfor ikke grundlag for at kritisere amsankenævnets afgørelse. Jeg henviser i den forbindelse til, at en af de nævnte afgørelser fra Den Sociale Ankestyrelse angår en klage over en afgørelse fra Amsankenævnet for Nordjyllands Amt. Ankenævnet havde i et tilfælde, der svarer til det foreliggende tilfælde, pålagt kommunen at foretage en omberegning. Kommunen klagede til Den Sociale Ankestyrelse, der ophævede amsankenævnets pålæg til kommunen.

5. Den Sociale Ankestyrelse har i en afgørelse af 21. november 1986, der er offentliggjort som SM meddelelse nr. 0-87-7, efter henstilling fra ombudsmanden truffet en afgørelse, der går videre med hensyn til at foretage omberegning end den ovenfor under 3 beskrevne praksis. Forholdet i denne sag var det, at der ved udmålingen af kontanthjælp var taget hensyn til en udbetalt stipendierate fra Statens Uddannelsesstøtte. På et tidspunkt, da den pågældende ikke længere modtog kontanthjælp, blev stipendieraten krævet tilbagebetalt.

Med henvisning hertil fandt Den Sociale Ankestyrelse, at socialforvaltningen skulle foretage en omberegning af kontanthjælpen, således at der

blev taget hensyn til, at stipendiebeløbet var tilbagebetalt. Sagen er omtalt i ombudsmandens beretning for 1984, s. 19497.

6. I de tilfælde, hvor det ligger klart, at socialforvaltningen har forsømt at tage højde for skattemæssige forhold i forbindelse med udmåling af kontanthjælp, f.eks. ved manglende vejledning til hjælpsmodtagerne, og hvor der som følge af manglende ændring af forskudsregistreringen opstår en restskat, er det efter min opfattelse ikke rimeligt, at der ikke foretages en omberegning af kontanthjælp. Jeg henviser til, at der i disse tilfælde foreligger en fejl fra forvaltningens side i form af en tilsidesættelse af en henstilling fra Socialministeriet om at yde vejledning, jf. nu vejledning om kontanthjælp efter **bistandsloven**, punkt 33. Det forekommer i øvrigt at være et noget tilfældigt kriterium at lægge vægt på, om den pågældende netop på forfaldstidspunktet for restskatten modtager kontanthjælp. I den forbindelse henviser jeg til, at forfaldstidspunktet er afhængigt af restskattens størrelse. Større restskatter forfalder i 3 rater med en måneds mellemrum. Mindre restskatter indregnes i den løbende forskudsskat.

7. Som nævnt ovenfor har jeg ikke grundlag for at kritisere amsankenævnets afgørelse i den foreliggende sag. Afgørelsen er i overensstemmelse med den praksis, som Den Sociale Ankestyrelse havde lagt.

Med henvisning dels til den afgørelse, som Den Sociale Ankestyrelse traf den 21. november 1986, dels det jeg har anført under 6, har jeg imidlertid fundet at burde henstille til Amsankenævnet for Nordjyllands Amt at undergive sagen en fornyet overvejelse.

Jeg har sendt Den Sociale Ankestyrelse en genpart af denne skrivelse og har anmodet amsankenævnet om underretning om nævnets fornyede afgørelse.

8. Jeg har endvidere fundet at burde rette henvendelse til Socialministeriet med henblik på, at ministeriet overvejer de spørgsmål, som sagen rejser. Jeg har i den forbindelse oplyst over for Socialministeriet, at jeg har kendskab til kommuner, der også i tilfælde som det foreliggende, yder hjælp til betaling af restskat, enten ved at der foretages en omberegning eller i form af direkte hjælp til restskatten. Jeg har over for Socialministeriet peget på, at der kunne være anledning til at overveje at indføre en ordning, hvorefter der i alle tilfælde, hvor der udbetales hjælp efter **bistandsloven**, som har betydning for personfradraget, af de sociale myndigheder gives underretning til skatteforvaltningen, således at hjælpsmodtagerens forskudsregistrering om fornødent ændres.

...«

I skrivelse af 19. april 1988 meddelte Amsankenævnet for Nordjyllands Amt mig, at nævnet den 14. april 1988 havde truffet følgende afgørelse:

»Nævnet ændrede Pandrup Kommunes afgørelse.

Nævnet fandt, at Pandrup Kommune traf en urigtig afgørelse, da den henviste (A) til at søge udsættelse med sin skat i stedet for at inddrage den opkrævede skat i beregningen af hendes uddannelseshjælp.

Nævnet fandt herefter, at Pandrup Kommune dels havde anledning til at yde (A) vejledning om ændring af forskudsregistreringen, så fremtidig restskat kunne undgås, og dels skulle have inddraget den allerede opståede restskat i beregningen af uddannelseshjælpen.

På grund af den manglende vejledning blev der heller ikke taget højde for den løbende skat i 1983. Nævnet fandt på denne baggrund, at også den løbende B-skat skulle trækkes fra i den hjælp, Pandrup Kommune ydede i 1983, og hjemviste således sagen til omberegning.«

Det fremgik af amsankenævnets skrivelse, at det nu var blevet klarlagt, at A allerede ved den første opkrævning af restskat (for 1982) og på et tidspunkt, da hun endnu modtog hjælp efter bistandsloven fra Pandrup Kommune, havde rettet henvendelse til socialforvaltningen herom.

Jeg tog i skrivelse af 26. april 1988 til amsankenævnet det oplyste til efterretning.